

Рецензія

на монографію

Пилинський Я. Від нації мігрантів до нації патріотів.
Як американська освіта створила американську націю:
монографія / наук. ред. Н. Г. Ничкало. – К.: Стилос,
2016. – 324 с.

Незважаючи на те, що всі ми вчилися у школі, проте ставлення до цього інституту в нашому суспільстві навряд чи можна назвати поважним, а з огляду на сучасний стан фінансування українського шкільництва, то і державні мужі навряд чи вважають освіту громадян України першочерговим державним завданням.

Усі ми громадини України незалежно від посад і статків нарікаємо на життя у нашій державі, заздрісно киваючи переважно за західний кордон. Однак так і не хочемо втямити, що державу і її добробут творять громадяни. І так як люди з'являються на світ з материнського лона, так громадяни стають громадянами, полишаючи школу. І нехай це порівняння дещо натуралістичне, але не може хвора матір народити здорових дітей, як не може недоукомплектована, недофінансована школа виховати і навчити громадян здатних зробити країну успішною, а своє життя щасливим.

Монографія Я. Пилинського пропонує панорамну картину розвитку американської освіти за останні майже чотириста років. У ній, на широкому фактичному історичному матеріалі змальовується, як з перших же днів прибуття на новий континент – американці (а так тепер почали називати себе прибульці з різних країн Європи) дбали про освіту своїх дітей, майбутніх громадян, майбутньої країни. Саме тому однією з перших у США була прийнята постанова Массачусетського конвенту про те, що всі діти чоловічої і жіночої статі мають уміти читати писати і рахувати. І сталося це ще у 1635 році.

Минали роки, і перші незалежні університети відкрили свої двері для студентів. І хоча уряд хотів взяти їх під свій суворий контроль, вони залишилися незалежними громадськими і приватними навчальними закладами, назавжди зберігши вірність істині, а не прапору, президенту чи уряду. Чи не тому американські

університети, а особливо Єль, Гарвард і Принстон, так приваблюють до себе студентів з усього світу, залишаючись десятиліттями серед найкращих вишів світу. Випускники цих вишів – державці, прийняли у 1852 році знаменитий земельний закон наділивши всі новостворені державні університети земельними ділянками із федерального земельного фонду, забезпечивши тим самим назавжди їх незалежним від волі урядів постійним фінансуванням. А згодом, уже наступний уряд, ухвалив такі закони, які всіляко стимулювали добродійність у галузі освіти, що дало змогу школам і вишам не лише запрошувати найкращих викладачів, але і провадити у вишах фундаментальні дослідження, без яких неможливо стимулювати розвиток держави.

Щоб зрозуміти принципову різницю між системою освіти США і тією освітою, що існувала в Радянському Союзі, і почасти продовжує існувати в Україні, варто звернутися до повчальної історії формування американської освіти і зрозуміти, що принципи її саморозвитку було закладено разом із принципами саморозвитку американського суспільства, зафіксованими в Конституції Сполучених Штатів. У ній було зроблено загальною успішну спробу (раз вона актуальна майже без змін уже протягом 200 років) накреслити провідні принципи, яких треба неухильно дотримуватися: права людини безмежні там, де їх не обмежують чітко обумовлені обмеження з боку держави, і так само права держави чітко обмежені там, де починається свобода особи.

Отже, ознайомившись з цією монографією розумієш, що її трохи задовга назва досить точно передає дійсний стан справ – американська школа створила американську націю. Але ще один висновок цілком на поверхні – американська нація завжди з повагою ставилася до своєї школи.

Рецензент:

Лариса Євгеніївна Сігасва,

доктор педагогічних наук, професор,

завкафедри освітнього менеджменту та освіти дорослих,

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди».